

**MAYIS 2021 VE ÖNCESİ TARİH BASKILI
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
DERS KİTABINA İLİŞKİN DÜZELTME CETVELİ**

* Kitap genelinde "Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı", "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı" olarak değiştirilmiştir.

- 1- Ünite 1, Sayfa 9, "İş Sağlığı ve Güvenliğine Genel Bakış" konusu "Cumhuriyet" başlığı altında sayfa 9 üçüncü paragraf "Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliği alanında çeşitli kanun tasarıları gündeme gelmiş ve 20.06.2012 tarihinde 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (RG, T.30.06.2012, S.28339) kabul edilmiştir. Kanunda yer alan maddeler, kademeli olarak yürürlüğe girmiştir. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na dayanarak birçok yönetmelik çıkarılmıştır." ifadesi "Türkiye'de iş sağlığı ve güvenliği alanında çeşitli kanun tasarıları gündeme gelmiş ve 20.06.2012 tarihinde 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (RG, T.30.06.2012, S.28339) kabul edilmiştir. Kanunda yer alan maddeler, kademeli olarak yürürlüğe girmiştir. Sadece Kanunda m.6-7, kamu kurumları ile 50'den az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için 01.07.2020 tarihinde yürürlüğe girecektir. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na dayanarak birçok yönetmelik çıkarılmıştır." olarak düzenlenmiştir.
- 2- Ünite 2 "İş Kazalarının ve Meslek Hastalıklarının Değerlendirilmesi" konusu "İnsana Bağlı Nedenler" başlığı altında sayfa 25'de yer alan tablo aşağıdaki gibi düzenlenmiştir.

Tablo 2.1 5510 Sayılı Kanunun 4-1/a Maddesi Kapsamındaki Sigortalardan İş Kazası Geçiren Sigortalıların Yaşlarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2022 (K: Kadın; E: Erkek)

Yaş Grupları	2022			2015			2010			2005		
	K	E	Toplam	K	E	Toplam	K	E	Toplam	K	E	Toplam
-14	152	1.118	1.270	2	69	71	1	4	5	5	225	230
15-17	2.145	7.623	9.768	1.081	2.906	3.987	18	211	229	101	901	1.002
18-24	35.790	117.988	153.778	8.213	42.432	50.645	931	8.422	9.353	1.141	15.202	16.343
25-29	17.966	79.410	97.376	5.832	40.390	46.222	845	14.496	15.341	676	17.303	17.979
30-34	12.908	64.797	77.705	5.677	38.619	44.296	712	13.108	13.820	528	14.545	15.073
35-39	15.256	58.810	74.066	5.662	31.112	36.774	607	9.818	10.425	389	10.761	11.150
40-44	17.179	54.902	72.081	4.546	23.667	28.213	424	7.268	7.692	305	7.958	8.263
45-49	12.789	39.961	52.750	2.278	15.967	18.245	240	3.977	4.217	136	2.653	2.789
50-54	6.207	23.781	29.988	995	7.586	8.581	74	1.240	1.314	37	811	848
55-59	2.202	12.167	14.369	282	3.048	3.330	19	329	348	12	174	186
60-64	361	4.030	4.391	47	866	913	5	83	88	2	43	45
65+	99	1.182	1.281	10	260	270	16	55	71	2	13	15
Toplam	123.054	465.769	588.823	34.625	206.922	241.547	3.892	59.011	62.903	3.334	70.589	73.923

Kaynak: SGK 2005 ve 2022 Yılı İstatistik Yıllıklarından derlenmiştir.

- 3- Ünite 2 "İş Kazalarının ve Meslek Hastalıklarının Değerlendirilmesi" konusu "İnsana Bağlı Nedenler" başlığı altında sayfa 25'de tablo altında yer alan ilk maddede geçen "...1995-2015 yılları arasında..." olarak devam eden ifade "...2000-2022 yılları arasında..." olarak düzenlenmiştir.
- 4- Ünite 2 "İş Kazalarının ve Meslek Hastalıklarının Değerlendirilmesi" konusu "İnsana Bağlı Nedenler" başlığı altında sayfa 26'da ilk maddede geçen "...vasıfsız işçilerin..." ifadesi "...vasıfsız işçilerin (nitelik gerektirmeyen işlerde çalışan işçilerin)..." olarak düzenlenmiştir.

- 5- Ünite 2 "İş Kazalarının ve Meslek Hastalıklarının Değerlendirilmesi" konusu "İnsana Bağlı Nedenler" başlığı altında sayfa 26'da yer alan tablo aşağıdaki gibi düzenlenmiştir.

Tablo 2.2
5510 Sayılı Kanununun 4-1/a Maddesi Kapsamındaki Sigortalılardan İş Kazası Geçirenlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2022

Kaynak: SGK 2022 Yılı İstatistik Yılığında derlenmiştir.

Meslek Kodları	Meslek Grupları	Kadın	Erkek	Toplam
0	Silahlı kuvvetlerle ilgili meslekler	43	365	408
1	Yöneticiler	1.308	3.852	5.160
2	Profesyonel meslek mensupları	6.127	10.647	16.774
3	Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	4.876	15.926	20.802
4	Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	4.818	6.307	11.125
5	Hizmet ve satış elemanları	18.535	33.359	51.894
6	Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	525	1.849	2.374
7	Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	2.994	45.377	48.371
8	Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	13.337	98.648	111.985
9	Nitelik gerektirmeyen meslekler	65.964	253.931	319.895
	Toplam	123.054	465.769	588.823

- 6- Ünite 2 "İş Kazalarının ve Meslek Hastalıklarının Değerlendirilmesi" konusu "İnsana Bağlı Nedenler" başlığı altında sayfa 29 son maddede yer alan "Yapılan işe ve ortama uyum (konsantrasyon) sorunu da iş kazalarının meydana gelmesinde etkili olan psikolojik faktörlerden biridir. SGK'nın 1995- 2010 yılları arasındaki iş kazalarının iş saatlerine göre dağılımını gösteren tablo 2.3 incelendiğinde birkaç istisna dışında iş kazalarının çalışılan 1. saatte meydana geldiği görülmektedir. Vasıfsız işçilerin çoğunlukta olduğu ülkemizde çalışanların, günün ilk saatlerinde yaptıkları iş üzerinde gerekli uyumu ve konsantrasyonu sağlayamamaları nedeniyle iş kazalarının meydana geldiği düşünülmektedir. Tablodan da görüleceği üzere meydana gelen iş kazaları 5. ve 6. saate kadar azalmakta ancak daha sonraki saatlerde ise yorgunluğa bağlı olarak yeniden artmaya başlamaktadır." ifadeler "Yapılan işe ve ortama uyum (konsantrasyon) sorunu da iş kazalarının meydana gelmesinde etkili olan psikolojik faktörlerden biridir. SGK'nın 2022 yılına ilişkin iş kazalarının iş saatlerine göre dağılımını gösteren Tablo 2.3 incelendiğinde, iş kazalarının en çok sabah 09:00 ile 11:00 ve öğleden sonra da 14:00 ile 15:00 arasında meydana geldiği görülmektedir. Vasıfsız işçilerin çoğunlukta olduğu ülkemizde çalışanların, günün ilk saatlerinde yaptıkları iş üzerinde gerekli uyumu ve konsantrasyonu sağlayamamaları nedeniyle iş kazalarının meydana geldiği düşünülmektedir." şeklinde düzeltilmiştir.
- 7- Ünite 2 "İş Kazalarının ve Meslek Hastalıklarının Değerlendirilmesi" konusu "İnsana Bağlı Nedenler" başlığı altında sayfa 29'da yer alan tablo aşağıdaki gibi düzenlenmiştir.

Kod	İş Kazasının Meydana Geldiği Saatler		Erkek	Kadın	Toplam
00	00:00	00:59	7.983	2.320	10.303
01	01:00	01:59	8.415	1.909	10.324
02	02:00	02:59	7.595	1.800	9.395
03	03:00	03:59	7.016	1.630	8.646
04	04:00	04:59	5.844	1.446	7.290
05	05:00	05:59	5.627	1.522	7.149
06	06:00	06:59	6.177	2.061	8.238
07	07:00	07:59	9.506	3.996	13.502
08	08:00	08:59	23.969	6.569	30.538
09	09:00	09:59	38.536	8.445	46.981
10	10:00	10:59	43.983	10.331	54.314
11	11:00	11:59	45.929	10.537	56.466
12	12:00	12:59	24.470	7.883	32.353
13	13:00	13:59	29.531	8.373	37.904
14	14:00	14:59	39.129	9.767	48.896
15	15:00	15:59	37.639	9.770	47.409
16	16:00	16:59	32.137	7.885	40.022
17	17:00	17:59	23.450	6.222	29.672
18	18:00	18:59	14.635	4.350	18.985
19	19:00	19:59	12.194	3.539	15.733
20	20:00	20:59	11.422	3.459	14.881
21	21:00	21:59	11.003	3.438	14.441
22	22:00	22:59	10.224	2.991	13.215
23	23:00	23:59	9.355	2.811	12.166
Toplam			465.769	123.054	588.823

Tablo 2.3
5510 Sayılı Kanununun 4-1/a Maddesi Kapsamındaki Sigortalılardan İş Kazası Geçirenlerin İş Kazasının Meydana Geldiği Saatlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2022

Kaynak: SGK 2022 Yılı İstatistik Yılığında derlenmiştir.

- 8- Ünite 2 "Fiziksel ve Mekanik Çevre Koşullarına Bağlı Nedenler (Teknik Nedenler)" başlığı altında sayfa 31'de yer alan 6. paragraf da yer alan "Küçük işyerlerinde (50'den az işçi çalıştıran) çalışan işçilerin daha fazla iş kazasına uğradıkları bilinmektedir. Tablo 2.4 incelendiğinde, 2010 yılında sayısal olarak en çok iş kazasının 12.868 kaza ile 1-3 işçi çalıştıran işyerlerinde meydana geldiği, 2010 yılında ise toplam 62.903 kaza meydana geldiği görülmektedir. Yani kazaların yarısından fazlası küçük işyerlerinde meydana gelmiştir. Ortaya çıkan bu durum küçük işyerlerinde, işverenlerin iş güvenliği önlemleri konusunda biraz ihmalkâr davrandıklarını düşündürmektedir. Bu ölçekteki işyerlerinin birçoğunun işvereni, bizzat kendilerinin de aynı koşullarda çalışmaları nedeniyle bu koşulları kanıksayarak normal görmekte ve ayrıca önlem almaya gerek duymaktadır (Gerek, 2006, s.30). yerine "Tablo 2.4 incelendiğinde, küçük ve orta ölçekli işyerlerinde çalışan işçilerin daha fazla iş kazasına uğradıkları görülmektedir" şeklinde düzenlenmiştir.
- 9- Ünite 2 "Fiziksel ve Mekanik Çevre Koşullarına Bağlı Nedenler (Teknik Nedenler)" başlığı altında sayfa 31'de yer alan tablo aşağıdaki gibi düzenlenmiştir.

Kod	İşyerinde Çalışan Sigortalı Sayısı	Erkek	Kadın	Toplam
1	1-3 Çalışan	8.708	1.459	10.167
1	4-9 Çalışan	20.327	6.750	27.077
2	10-20 Çalışan	30.630	6.221	36.851
2	21-49 Çalışan	55.789	11.654	67.443
3	50-99 Çalışan	52.998	11.779	64.777
3	100-199 Çalışan	66.032	16.462	82.494
3	200-249 Çalışan	24.252	6.823	31.075
4	250-499 Çalışan	70.714	22.866	93.580
5	500-999 Çalışan	59.235	19.441	78.676
5	1000 + Çalışan	77.084	19.599	96.683
TOPLAM		465.769	123.054	588.823

Tablo 2.4
5510 Sayılı Kanunun
4-1/a Maddesi
Kapsamındaki
Sigortalılardan İş
Kazası Geçirenlerin
İşyerinde Çalışan
Sigortalı Sayılarına
ve Cinsiyete Göre
Dağılımı 2022

Kaynak: SGK 2022 Yılı İstatistik Yıllığından derlenmiştir.

- 10- Ünite 3, Sayfa 59, yan yazıda bulunan madde yazısındaki "İş Teftiş Kurulu Başkanlığı" aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
Rehberlik ve Teftiş Kurulu Başkanlığı
- 11- Ünite 3, Sayfa 60, ilk paragraf da bulunan "İş Teftiş Kurulu" ifadesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
Rehberlik ve Teftiş Kurulu
- 12- Ünite 3, Sayfa 67, 2. paragraf da bulunan "İş Teftiş Kurulu" ifadesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
Rehberlik ve Teftiş Kurulu
- 13- Ünite 3 "İş Güvenliği Hakkının Anayasal Dayanağı" başlığının sayfa 68 de yedinci paragrafında yer alan "Anayasa m.61 ise sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler başlığı altında devletin sakatların korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alma görevini ifade etmektedir." yerine Anayasa m.61 ise sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler başlığı altında devletin engellilerin korunmalarını ve toplum hayatına intibaklarını sağlayıcı tedbirleri alma görevini ifade etmektedir." şeklinde düzenlenmiştir.
- 14- Ünite 3 "İş Güvenliği Hakkının Anayasal Dayanağı" başlığının sayfa 68 de yedinci paragrafında yer alan "Bu gruba, iş kazaları sonucu sakat kalanların da girdiği unutulmamalıdır." yerine "Bu gruba, iş kazaları sonucu engelli hale gelenlerin de girdiği unutulmamalıdır." şeklinde düzenlenmiştir.
- 15- Ünite 3, "Belediye Kanunu'ndaki Düzenlemeler" başlığının altında sayfa 84, ilk paragrafındaki "5272 sayılı Belediye Kanunu..." yerine "5393 sayılı Belediye Kanunu..." şeklinde düzenlenmiştir.

- 16- Ünite 3, "Kamu Hukuku Düzenlemeleriyle Özel Hukuk Düzenlemelerinin İlişkisi" başlığı altında sayfa 85, üçüncü paragrafındaki "...ve İK'daki düzenlemelerle paralellik yaratmıştır" ifadesi metinden çıkartılmıştır.
- 17- Ünite 3, Sayfa 87, "Kendimizi Sınavalım 5. soru E. şıkkı" aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
A. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Rehberlik ve Teftiş Kurulu Başkanlığı
- 18- Ünite 3, Sayfa 89, "Kendimizi Sınavalım 5. soru Yanıtı" aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
5. b Yanıtınız yanlış ise "Ülkemizde İş Sağlığı ve Güvenliğinden Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
- 19- Ünite 4, Sayfa 97, "Kusura Dayanan Sorumluluk Görüşleri" başlığının dördüncü paragrafındaki "...İK'da böyle bir düzenleme yoktur." ifadesi çıkarılmıştır.
- 20- Ünite 4, Sayfa 103, "Hayvan Bulunduranın Sorumluluğu" başlığının altıncı paragrafında yer alan "İşçi, işyerinde çalışırken işverenin hayvanının neden olduğu bir zarara uğrarsa hayvan bulunduran işverenden isterse TBK m.417 hükmüne isterse m.66 hükmüne dayanarak zararının tazminini talep edebilir. TBK m.417 hükmüne göre işçinin, işverenin koruma ve gözetme borcu gereği gerekli tedbirleri almadığını ve hayvan hakkında bilgilendirilmediğini ispat etmesi gerekir. TBK m.66'ye dayanarak işvereni sorumlu tutmak isterse, işverenin bulundurduğu hayvan nedeniyle zarara uğradığı nı ispatlaması yeterlidir. Zamanaşımı süreleri bakımından taleplerini TBK m.417 hükmüne dayandırır 10 yıllık (TBK m.146), TBK m.66 hükmüne dayandırır zarar görenin öğrendiği tarihten itibaren 2 yıl, herhalde fiilin işlendiği tarihten başlayarak 10 yıllık zamanaşımı süresine tabi olacaktır (TBK m.72)." ifadesi "İşçi, işyerinde çalışırken işverenin hayvanının neden olduğu bir zarara uğrarsa hayvan bulunduran işverenden isterse TBK m.417 hükmüne isterse m.67 hükmüne dayanarak zararının tazminini talep edebilir. TBK m.417 hükmüne göre işçinin, işverenin koruma ve gözetme borcu gereği gerekli tedbirleri almadığını ve hayvan hakkında bilgilendirilmediğini ispat etmesi gerekir. TBK m.67'ye dayanarak işvereni sorumlu tutmak isterse, işverenin bulundurduğu hayvan nedeniyle zarara uğradığı nı ispatlaması yeterlidir. Zamanaşımı süreleri bakımından taleplerini TBK m.417 hükmüne dayandırır 10 yıllık (TBK m.146), TBK m.67 hükmüne dayandırır zarar görenin öğrendiği tarihten itibaren 2 yıl, herhalde fiilin işlendiği tarihten başlayarak 10 yıllık zamanaşımı süresine tabi olacaktır (TBK m.72). olarak düzenlenmiştir.
- 21- Ünite 6, Sayfa 147, "İdari Yaptırımlar" başlığının dördüncü paragrafındaki "...Örneğin, herhangi bir işyerinde, işçilerin sağlık ve güvenliğinin korunması için belirli bir bölümünde işin durdurulması yeterli olabilecek iken işyerinin tamamını kapatmak amacı aşan ağırlıkta bir yaptırım olur. Buna karşılık, sorunlu olan bölümün bile kapatılmayıp sadece sözlü uyuruyla yetinilmesi de etkisiz bir yaptırım olur." ifadesi " ...Örneğin, herhangi bir işyerinde, işçilerin sağlık ve güvenliğinin korunması için idari para cezası verilmesi yeterli olabilecek iken işyerinde işin durdurulması amacı aşan ağırlıkta bir yaptırım olur. Buna karşılık, sorunlu olan bölümde işin durdurulmayıp sadece sözlü uyuruyla yetinilmesi de etkisiz bir yaptırım olur." şeklinde düzenlenmiştir.
- 22- Ünite 6 ve kitap genelinde "AÇSHB" ifadesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
ÇSGB
- 23- Ünite 6, Sayfa 151, "Birden Fazla Faaliyet Konusu Bulunan İşyerleri" başlığının ilk paragrafında geçen "...tekrar" ifadesi "...tek" olarak düzenlenmiştir.
- 24- Ünite 6, Sayfa 156, "İşin Durdurulması" başlığının altına aşağıdaki metin eklenmiştir.
Çok tehlikeli sınıfta yer alan ve ihale alınan işlerde; teknolojik gelişme, işgücü kapasitesinin artırılması, üretim metodlarında yenilik gibi bir kısım unsurlar sağlanmadan üretim ve/veya imalat planlarına, iş programlarına aykırı hareket edilerek üretim zorlaması nedeniyle hayati tehlike oluşturacak şekilde çalışma biçimleri de işin durdurulma nedeni sayılır.
- 25- Ünite 6, Sayfa 161, "İş Kazaları Sonrasında Yapılan Soruşturmalarda" başlığının altında "...TCK, İSGK, İK" olarak düzenlenmiştir.

26- Ünite 6, Sayfa 164, "Kendimizi Sınayalım" başlığı birinci ve ikinci sorular çıkartılarak aşağıdaki sorular eklenmiştir.

1. Büyük endüstriyel kaza oluşabilecek işyerleri için işyerlerinin büyüklüğüne göre büyük kaza önleme politikası belgesi veya güvenlik raporu aşağıdakilerden hangisi tarafından hazırlanır?

- Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
- İş mahkemesi
- İşveren
- Valilik
- Belediye

2. İşyeri açma ve çalışma ruhsatının yenilenmesi gereken durumlarda en geç ne kadar süre içinde yetkili idareye başvurulması gerekir?

- 1 ay
- 3 ay
- 4 ay
- 5 ay
- 6 ay

27- Ünite 6, Sayfa 166, "Kendimizi Sınayalım Yanıt Anahtarı" başlığı birinci ve ikinci soruların cevaplar çıkartılarak aşağıdaki düzenleme yapılmıştır.

- c Yanıtınız yanlış ise "Güvenlik Raporu veya Büyük Kaza Önleme Politika Belgesi Hazırlanması Gereken İşyerleri Açısından" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
- b Yanıtınız yanlış ise "İşletmecinin Değişmesi ve İşyerinin Nakli" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
- e Yanıtınız yanlış ise "İşin Durdurulması" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
- c Yanıtınız yanlış ise "İşin Durdurulması" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
- d Yanıtınız yanlış ise "İş Kazaları Sonrasında Yapılan Soruşturmalar" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
- e Yanıtınız yanlış ise "Cezai Yaptırımlar" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
- d Yanıtınız yanlış ise "İdari Yaptırımlar" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
- c Yanıtınız yanlış ise "İş Kazaları Sonrasında Yapılan Soruşturmalar" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
- e Yanıtınız yanlış ise "Sosyal Güvenlik Kurumu Tarafından Yapılan Soruşturma" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
- b Yanıtınız yanlış ise "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Tarafından Yapılan Soruşturma" konusunu yeniden gözden geçiriniz.

28- Ünite 7, Sayfa 192, "İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinin Desteklenmesi" başlığı altında yer alan "...Ancak Bakanlar Kurulu..." ifadesi "...Ancak Cumhurbaşkanı,..." şeklinde düzenlenmiştir.

29- Ünite 7, Sayfa 196, "Kendimizi Sınayalım 8. soru Yanıtı" aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

8. d Yanıtınız yanlış ise "İş Güvenliği Uzmanlarının Asgari Çalışma Süresi" başlığı altında size verilen bilgileri tekrar gözden geçiriniz.

30- Ünite 8, Sayfa 215, "Ulusal Mevzuatın Uluslararası Mevzuat Karşısındaki Durumunun Değerlendirilmesi" başlığı altında yer alan ilk paragrafta yer alan "... son iki sözleşme 23.03.2016 tarihinde yürürlüğe girecektir" ifadesi ... son iki sözleşme 23.03.2016 tarihinde yürürlüğe girmiştir." şeklinde düzenlenmiştir.